

Voorwoord

Oktobermaand, Mariamaand. Vóór Job definitief haar plaats innam, stond ons Mariabeeld vele jaren in de linker achterkapel van de kerk. Met de ingebruikname van de nieuwe, druk bezochte Mariakapel kreeg ze dáár een centrale plaats. Tot voor kort vroeg vrijwel niemand zich eigenlijk af welke geschiedenis er achter dit beeld zou zitten. Totdat er vermoedens rezen dat het wel eens een waardevoller beeld zou kunnen zijn dan we dachten. Omdat het beeld in de loop der jaren enkele beschadigingen had opgelopen en aan een kleine restauratie toe was, kwam het terecht bij restaurateur Hans de Waal uit Lith. En deze liet ons na enige tijd weten dat we toch maar een beetje zuinig moesten zijn op ‘onze’ Maria...

Zo veel we weten over het Mariabeeld dat in de Oude Toren staat (zie het jubileumboek *100 Jaar Caeciliakerk*, blz. 83-84), zo weinig weten we over Maria in de Caeciliakerk. Restaurateur De Waal schat dat het beeld tussen 1700 en 1800 gemaakt is. Hoewel daarover geen zekerheid bestaat, is het waarschijnlijk een gepolychromeerd beeld geweest, dat wil zeggen: met veel kleuren beschilderd. Het is gesneden uit lindehout en is 130 centimeter hoog. Hans de Waal heeft het beeld in zijn atelier aan een zorgvuldig onderzoek onderworpen. Een van de dingen die aan het licht kwam, was dat oude restauraties van het beeld niet al te professioneel waren uitgevoerd. Zo bleken de wijsvinger en de duim van Maria’s rechterhand van papier-maché te zijn. Ook wijsvinger, duim en topje van de middelvinger van de linkerhand van het Jezuskind bleken met hetzelfde materiaal al eens eerder ‘gerestaureerd’ te zijn. Met grote precisie en vakmanschap heeft Hans de Waal al deze ontbrekende stukjes weer vervangen door originele, uit lindehout gesneden onderdelen. Bovendien heeft hij het oppervlaktevuil verwijderd en alle scheuren opgevuld met op kleur gebrachte stopwas. Alle andere oude restauraties en storende lichte delen heeft hij weggewerkt met droge pigmentkleuren. En tenslotte bracht hij over het gehele beeld een laag bruine wasbeits aan om het te beschermen tegen schadelijke invloeden van buitenaf. Vanaf begin dit jaar staat ‘onze’ Maria weer in volle glorie in de Mariakapel en sluit ze de wensen en gebeden van velen in haar hart, zeker in de oktobermaand.

Redactie

De pannen er op leggen

Deze uitdrukking gebruiken we wel eens om aan te geven, dat we willen stoppen met een bezigheid. Er is genoeg gedaan, het is tijd om te stoppen. In een parochie gebeurt het, dat vrijwilligers na jarenlange inzet 'er de pannen opleggen'. We missen hen, er valt een leemte en we zoeken naar nieuwe vrijwilligers. Maar verder kunnen we niet stoppen. Dag in dag uit zijn er zaken die onze aandacht vragen. Soms heel praktisch: kapotte lampen vervangen of de tuin bijhouden, soms heel diepgaand en ingrijpend in geval van ziekte en overlijden of over het voortbestaan van onze gemeenschap. Dat laatste kan gaan over vacatures en samenwerking tussen de beide parochies, maar ook over de beschikbare middelen. Want kerk-zijn is misschien wel pro deo, het kerkgebouw zelf is dat niet. 'De pannen er op leggen' kan dus ook betekenen, dat we zorg hebben voor het dak van de kerk en de pastorie en voor alle bouwtechnische aangelegenheden. Het kerkgebouw is op zich de moeite waard; maar het heeft alle reden van voortbestaan, omdat de kerkgemeenschap hier de moeite waard is. En het gebouw biedt onderdak aan gelovige mensen, die vieren, danken, huilen, troost zoeken, bidden en zingen. Het is niet 'zomaar een dak boven wat hoofden', het is het Huis van de Heer.

Samen staan we voor kerk-zijn hier in Enschoot, voor onze medeparochianen en een kring er omheen. Samen staan we voor de kerk in Enschoot. In het nieuwe pastorale jaar hoop ik, dat we in goede onderlinge verhoudingen inspiratie mogen geven en ontvangen binnen de parochie. Leg er in godsnaam maar niet de pannen op, want wie zijn we zonder u? En tegelijk vanuit de zorg voor het onderhoud van de kerk zeg ik: "Leg er de pannen maar weer op". Het een en het ander. Zo bouwen we verder aan onze kerkgemeenschap. Hopelijk uitgerust na de vakantieperiode wens ik ons allen: vrede en alle goeds voor de komende periode.

Jan Joosten

diaken

*

hij zal er zijn
als een hand aan de horizon
een wolk die opengaat
hij die mijn oor is aan de nacht
die gadeslaat
houdt wacht

hij zal er zijn
in zuilen van licht
breed over het water geland
hij die mijn schaduw is bij dag
een lichtspoor
op zijn woord

hij zal er zijn
als een stem aan mijn deur
een vogel van vuur en wind
hij die zich deelt in brood en wijn
leeftocht in
de woestijn

Kees Hermis
uit de bundel *Stuiflicht* (Uitgeverij Wel, Bergen op Zoom, 2003)

De bezem door de kerk!

Vandaag is het de laatste werkdag voor mijn vakantie. Ik ben moe en kijk uit naar twee weken vrijheid. Nadat ik bij familie heb gegeten, ga ik op weg naar Cees en Nellie van de Ven. Beiden verzorgen nu al zeker twintig jaar het onderhoud van het kerkinterieur. Nog geen twee minuten nadat ik binnen ben, is het me duidelijk dat ik te maken heb met een actief echtpaar. De vermoeidheid laat ik daardoor snel achter me, want beiden stralen enthousiasme uit.

Bescheiden start

Ooit begonnen op verzoek van indertijd nog pastoor Jacobs om de kerk op zaterdag met een groep van nog zes mensen schoon te maken. De kerk kreeg toen namelijk een grote schilderbeurt en moest op zondag weer toonbaar zijn. Kennelijk beviel dit goed bij zowel de pastoor als het kerkbestuur, want de groep schoonmakers kreeg het verzoek om dit in de toekomst elke maand maar te doen.

Wortels in BEU

Cees is geboren en getogen in Berkel-Enschot en heeft er zijn leven ook echt geleefd: inmiddels zit hij al achtenvijftig jaar bij de harmonie, vijftientwintig jaar bij het gemengd koor en tenslotte heeft hij acht jaar in het kerkbestuur gezeten. Uiteraard is Cees bij de St. Caecilia-parochie ook misdienaar geweest. Cees verzamelt foto's van Berkel-Enschot; hij heeft er veel, zowel uit lang vervlogen tijden als van meer recente datum. Ik zie straatbeelden die ik me bij het huidige Berkel-Enschot absoluut niet kan voorstellen en andere platen waarvan ik het jammer vind dat die straatzichten verdwenen zijn. Aan de hand van deze foto's laat Cees me een heel ander Berkel-Enschot zien dan ik ken en hoor ik verhalen over ondermeer de 'Russische dame' uit Heukelom.

Nellie, afkomstig uit Udenhout, heeft als coupeuse gewerkt tot de kinderen naar school gingen en is toen de horeca ingegaan waar zij nu nog steeds actief is en wel bij de harmonie. Het arbeidzame leven van beiden is aldus grotendeels achter de rug, maar enkele dingen zijn gebleven, waaronder dus het onderhoud van het kerkinterieur.

Schone kerk

Kost het nu veel tijd om het kerkinterieur bij te houden? Volgens Nellie valt dit wel mee: “We hebben een goed ingewerkt team en een ieder heeft zijn eigen taak: ragebollen, stofzuigen, stoffen, dweilen, enzovoort.

Daarnaast vervangen we lampen en draaien we indien nodig hier en daar een schroef aan. Eenmaal in de drie weken is een groep er twee uur mee bezig”. Cees vult aan dat er drie groepen zijn van ongeveer zes mensen en dat het op deze manier met elkaar goed te doen is. Nog altijd heerst er die mentaliteit van pastoor Jacobs om de kerk schoon te houden, want na de laatste kersttocht gebruikte Nellie dezelfde woorden die hij twintig jaar eerder sprak: “We moeten de kerk dweilen en poetsen, want zo kunnen de mensen er zondag niet in”.

Het gevoel van een schone kerk is dus gebleven en volgens Nellie is het onderhoud van de kerk met de teams die er zijn prima te doen. Op naar nog de volgende twintig jaar dan maar? Cees lacht en antwoordt: “We hebben nu ook kleinkinderen, op wie we twee dagen per week passen, onze hobby’s breiden zich nog altijd uit en het zou goed zijn als er ook eens wat jong bloed bij komt”.

Vincent van Baaren

Indien u belangstelling hebt om in de onderhoudsgroep of één van de andere werkgroepen deel te nemen, kunt u voor meer informatie contact opnemen met het parochiesecretariaat, 013 – 533 12 15.

Hoe geloven wij?

Het vlot geschreven en – vooral – integere stuk dat in het vorige nummer van **Caecilia.com** werd gepubliceerd, heeft mijn warme belangstelling gewekt. Het was in de omgeving waarin ik opgroeide niet zo voor de hand liggend katholiek te zijn.

Als we naar ons parochieschooltje liepen door het oude vissersdorp, dan werden we door de protestantse schooljeugd nagejouwd als “roomsen”, waarop wij het woord “schollenkoppen” hanteerden. Mede door dit soort voorvallen groeide in ons het besef dat je voor je geloof moest durven opkomen en desgevraagd de geloofswaarheden met kennis van zaken, overtuigingskracht, liefde én geduld aan “ongelovigen” moest kunnen uitleggen. Een al te grote verabsolutering van de katholieke waarheden werd echter voorkomen door mijn moeder, die uit een luthers nest stamde. Het eindresultaat was derhalve een oecumenische opvoeding “avant la garde”. We leerden óók van haar dat de soort wieg waarin je terecht komt op puur toeval berust en dat andersdenkenden daarom evenveel kans hadden in de hemel te komen als katholieken. Bovendien, aldus mijn moeder, “een goed levende heiden is beter dan een slechte katholiek”.

We leefden toe naar festiviteiten, zoals eerste communie, vormsel, plechtige communie en de nachtmis-in-drie-bedrijven met Kerstmis. Na de nachtmis het bezoek aan kerststal en knikengel, waarna wij naar huis togen voor de kersttafel en het door moeder gebakken kerstbrood. Van de oorlogstijd herinner ik mij volle Heilige Missen en het met een bloemenzee omgeven Mariabeeld.

Ik ben mij ervan bewust, dat ik een romantisch en mogelijk wat eenzijdig beeld schep. Hier in het Brabantse hoor ik met enige regelmaat verhalen over vroeger; verhalen over arrogante, bemoeizuchtige en pietluttige geestelijken. Hoe het ook zij, persoonlijk heb ik het goed getroffen. De geestelijken, die ik op mijn levensweg mocht ontmoeten, waren – een enkele uitzondering daargelaten - geen kleinzielige krentenwegers, maar integere en verstandige mensen, die niets oplegden, maar met je discussieerden op basis van gelijkwaardigheid. Met als gezamenlijk

uitgangspunt een grote liefde voor onze wereldkerk en het goede waar onze wereldkerk voor stond. Met erkenning óók van de vele stomiteiten en zonden tegen de naastenliefde die uit naam van de Kerk - én niet te vergeten door haar geestelijke bedienaren zélf - in de loop der tijden zijn begaan. Maar toch óók met een vette knipoog naar “Rome”, dat we toen óók niet al te serieus namen, maar waarvan wij wél hielden.

De eerste barstjes in het onneembare bastion, dat voor mij de Kerk toch was, dienden zich voor mij aan in 1954 ten tijde van het Bisschoppelijk Mandement. In dit stuk werd ons, katholieken, sterk “geadviseerd” de rijen gesloten te houden, alleen maar op de KVP te stemmen en op de KRO af te stemmen, je aan te sluiten bij het katholiek georganiseerde verenigingsleven en - vooral - geen lid te worden van socialistische vakbonden zoals het NVV. Ik weet nog, dat het document bij heel veel katholieken in verkeerde aarde viel, zowel om de inhoud als om de toonzetting.

Mijn tweede constatering was van ernstiger aard. Paus Pius XII viel van zijn voetstuk toen zijn weifelende houding tegenover het nazidom en zijn falen in de bescherming van de achtervolgde joden in de media steeds duidelijker aan het licht kwam. Afgezet tegen de ferme wijze, waarop het Nederlands Episcopaat zich zowel tegenover het fascisme, de NSB als tegenover de bezetter teweer had gesteld, vond ik de handelwijze van het hoogste gezag van de Kerk niet getuigen van geestelijke moed. Toen Paus Johannes XXIII aantrad ging er een golf van optimisme door de Kerk over de toekomst, hetgeen werd onderstreept door het al spoedig bijeengeroepen Concilie. Met als uitkomst dat via de weg der geleidelijkheid naar nieuwe structuren moest worden toegewerkt. Niet naar een nieuw geloof met nieuwe dogma's! Ik was enthousiast.

Toen kregen we de postconciliaire periode. Onder aansturing van het Nederlands Pastoraal Concilie kwamen de echt grote veranderingen op gang. Onder begeleiding van enorme tegenstellingen en ruzies liepen kerken, kloosters en seminaries leeg. Dit kon toch onmogelijk de bedoeling zijn. Natuurlijk vertoonde het schip van Sint Petrus veel algenaangroei en moest nodig “geknipt en geschoren” worden. Ik denk, dat

we in dit proces veel te ver zijn doorgeschoten en velen door de ontstane stuurloosheid in een zwart gat zijn gevallen en vervolgens hebben afgehaakt. Ongetwijfeld zal de wetenschap ooit antwoorden kunnen geven op de vraag, hoe dit allemaal zo heeft kunnen gebeuren. In ieder geval is - voor mij althans - de invloed van de H.Geest in het postconciliaire tijdperk ver te zoeken geweest; zéker in Nederland.

Het kon onder deze omstandigheden natuurlijk niet anders, dan dat óók bij mij de nodige twijfels gingen rijzen ten aanzien van de Kerk. Daar kwam nog bij, dat aan mij steeds meer het besef begon op te dringen, dat we in een “maakbare” wereld leefden, waarin wij God eigenlijk niet meer nodig hadden. Door de voortgang van wetenschap en techniek werd de mens immers steeds onafhankelijker van de natuur.

Toen het eenmaal zover met mij was, denk ik dat de plezierige herinneringen aan vroeger en de waarden, die mij tijdens mijn opvoeding zijn ingeprint tóch de overhand hebben gekregen. Ik realiseerde mij, dat het ene “Ware Geloof” niet bestond maar dat er vele vormen van “waar geloven” bestaan. Ik realiseerde mij óók, dat ik toevalligerwijs in een katholieke wieg terechtgekomen was en dat mij dat eigenlijk altijd uitstekend was bevallen. Ik kwam tot de conclusie, dat ik ondanks alles lid van de Kerk wilde blijven.

Afscheid nemen van de Kerk, zou voor mij hetzelfde zijn geweest als het weggooiden van een fijne oude winterjas. Hij stinkt naar oude regen, hij is wat verkleurd, verfomfaaid en het vertoont slijtage. Maar hij is warm en zit lekker. Het is jóuw jas.

Het klinkt wat vreemd, maar vervolgens ging ik opnieuw op zoek naar God. Je hoeft niet zeker te weten, om tóch te kunnen geloven. Geloven is niet zozeer “gave” als wel “overgave”. Juist omdat het bestaan van God niet te bewijzen valt moet je jezelf niet afvragen of jij wat met God hebt, maar of Hij mogelijk iets met jóu heeft. Soms - als je geluk hebt en kan waarnemen - licht Hij een tipje van de sluier op.

Wim Nolens

De bovenstaande tekst is een verkorte weergave van een groter stuk. Het volledige stuk kunt u terugvinden op www.caecilia.nl of, indien u geen Internetverbinding heeft, kunt u ophalen bij het parochiecentrum.

“Daarom hebben wij stenen ringen”

De rituelen rond de huwelijksluiting hebben de afgelopen decennia nogal wat ontwikkelingen doorgemaakt en zijn in veel opzichten veranderd. Dat geldt voor zowel het burgerlijk als het kerkelijk ritueel. Tijs Michels schreef er een proefschrift dat hij begin juli aan de Universiteit van Tilburg verdedigde.

Voor zijn onderzoek naar de veranderingen in de rituelen rond de huwelijksluiting heeft Michels eerst nauwkeurig naar een tiental rituelen gekeken. Vervolgens ging hij met vijf echtparen in gesprek en stelde hij een vragenlijst op die hij voorlegde aan twee groepen echtparen: één die eind jaren '90 trouwde en één die begin jaren '60 in het huwelijk trad. Michels bracht een groot aantal veranderingen aan het licht.

Kerkelijk huwelijksritueel

Een eerste verandering betreft de trouwdag als 'rite de passage' (overgangsrite). Hoewel de meeste paren de huwelijksluiting als een 'passage' beschouwen, verloopt deze nu veeleer stapsgewijs en is op de trouwdag eerder een beleefde dan een feitelijke overgang.

Ook in de beleving van de kerkelijke huwelijksluiting is veel veranderd. Van de echtparen die in de jaren '60 trouwden, gaf 92% aan 'voor de kerk' getrouwd te zijn; van de echtparen die in eind jaren '90 trouwden, koos slechts 41% voor een kerkelijke huwelijksluiting.

De vormgeving en beleving van het kerkelijk ritueel is verschoven. Sfeervolheid en intimiteit bij de keuze van de ruimte is voor jongere echtparen het voornaamste motief, maar speelt amper bij de ouderen. De 'thuiskerk' van de bruid – voor oudere echtparen het overheersend motief – speelt bij de jongere echtparen nauwelijks meer een rol; hoewel zij een 'stemmig decor' wel heel belangrijk vinden.

Burgerlijke huwelijksluiting

De burgerlijke huwelijksluiting schuift voor velen op van een voorwaarde om kerkelijk te kunnen trouwen naar het moment dat de huwelijksluiting draagt. De helft van de oudere echtparen rekent de burgerlijke huwelijksluiting tot hoogtepunt van de dag, terwijl dit van de jongere

echtparen 69% vindt. Jongeren beleven het burgerlijk ritueel meer als ‘plechtig’ en minder als ‘zakelijk’. Dit strookt met het idee dat de burgerlijke huwelijksluiting ‘semi-religieuze’ trekjes krijgt en de laatste jaren meer varianten kent.

Ook de voorbereidingen op de huwelijksluiting zijn anders van karakter geworden. Deze is momenteel beduidend intensiever dan 30 jaar geleden.

Voorgesprekken met de ambtenaar (en ook met de pastor) vinden veel vaker plaats dan toen en worden momenteel veel hoger gewaardeerd.

Stenen ringen

De titel “Daarom hebben wij stenen ringen” ontleende Michels aan een van de gesprekken met echtparen. Het “daarom” duidt erop, hoe moeilijk het tegenwoordig blijkt om je onbevangen aan een ritueel over te geven: alles moet onderbouwd en beargumenteerd worden. Het “wij” illustreert de behoefte om zich te onderscheiden: “men” heeft gouden ringen, maar “wij” zijn origineel en hebben stenen ringen. “Stenen ringen” onderstrepen hoe diep symbolen zich in het bewustzijn verankeren. Want ze mogen dan wel van steen zijn, het blijven ringen. De gouden ringen die huwelijkspartners tijdens hun huwelijksluiting uitwisselen, zijn uiteraard nog niet verdwenen en zullen hun symbolische functie zeker nog voor lange tijd behouden. Maar goud is een zacht edelmetaal en er kunnen gemakkelijk krasjes op komen. Kleine butsen die nu eenmaal bij het leven horen en waaraan je als partners van elkaar kunt groeien. Stenen ringen lijken misschien wel steviger, maar ook steen kan breken...

Vragen

Het promotie-onderzoek van Michels roept verschillende vragen op; niet alleen voor theologen, maar ook voor ons als parochiegemeenschap. Hoe flexibel en pluriform kunnen we zijn in het “aanbieden” van rituelen, zonder ons op te stellen als een supermarkt waarin ieder zijn favoriete merk of product naar eigen wens kan kiezen? In hoeverre hebben wij aan toekomstige echtparen die niet kiezen voor een kerkelijke huwelijksluiting, maar hun relatie wél onder de hoede van een parochiegemeenschap als de onze willen stellen, een antwoord te bieden in de vorm van een ‘alternatief’ huwelijksritueel? Zouden wij hen onze handen boven hun hoofden willen houden om hen iets te laten vermoeden van Gods nabijheid en zegen, ook al is hun binding met kerk en parochie misschien niet zo uitbundig? En – tegen de achtergrond van het nog steeds toenemend aantal echtsscheidingen –

wat te zeggen van de onontbindbaarheid van het huwelijk en de (on)mogelijkheid van hertrouwen “voor de kerk”? Allemaal vragen waarop het antwoord niet zo gemakkelijk te geven is, maar die wel tot nadenken stemmen.

Jan Simons

Column

Het is eind augustus als ik dit schrijf en ik heb mijn zomervakantie er bijna op zitten. Zoals in ons gezin inmiddels bijna gebruikelijk is, zijn we met z'n allen naar Zeeland geweest. De kinderen vermaken zich daar uitstekend. Ofwel: zelf alle tijd om te lezen en te genieten van wat je om je heen ziet: een rustige boerencamping met veel groen en vergezichten om je heen. Alle tijd dus ook om weer eens lekker een aantal boeken te lezen. Vaak verdiep ik mezelf dan in één of meer romans met als terugkerend thema spionage en politieke intriges.

Dit jaar ben ik niet afgeweken van dat patroon. Eén van de boeken handelt over spionage en contraspionage waarbij voor de goede zaak – namelijk het landsbelang – van tijd tot tijd een persoon uit de weg wordt geruimd. Zo'n boek loopt vervolgens meestal redelijk goed af. Maar terugdenkend aan het verhaal is er veel leed geschied: er zijn niet alleen vele mensen gesneuveld, maar ook gebouwen verwoest, logistieke en/of computersystemen overhoop gehaald en andere puinhopen geschapen. Maar, het landsbelang is veelal met succes verdedigd en dus zijn de offers het waard geweest om gebracht te worden. Daarnaast is en blijft het een roman, dus ach... wat maken die puinhopen nu uit?

Helaas zijn de feiten in de romans vaak gebaseerd op hele of halve waarheden uit de 'grote mensenwereld'. Vooral uit de tijd van de Koude Oorlog zijn uiteraard vele gebeurtenissen, menselijk denken en handelen gekopieerd naar fictie en vind je deze nu terug in boeken en films. Ten tijde van de Koude Oorlog zelf waren de misstanden of 'handelingen in landsbelang' slechts in beeld bij een klein aantal mensen: voornamelijk bij dié mensen die leiding gaven aan spionageactiviteiten of die ze uitvoerden. Als we dit nu vertalen naar de huidige tijd dan zullen deze activiteiten nog altijd plaatsvinden en ook nog altijd redelijk verborgen zijn voor het grote volk.

Momenteel vind je een ander soort activiteit echter wel veelvuldig in de publiciteit: het opkomen voor bepaalde idealen en het bestrijden daarvan. In goed westers taalgebruik: terrorisme en terrorismebestrijding. De idealen die worden nagestreefd zijn veelal gebaseerd op zogenaamde

godsdienstige overwegingen en worden bestreden vanuit angstgevoelens en/of economische motieven. De idealen worden nagestreefd door een kleine groep fanatiekelingen en bestreden door hele naties of samenwerkingsvormen daar tussen.

Er is een duidelijke overeenkomst met de activiteiten die ten tijde van de Koude Oorlog werden gepleegd, namelijk dat er vanuit beide kampen 'slechte' dingen gebeuren om zogenaamd 'goede doelen' voor elkaar te krijgen. Slechte dingen en goede doelen die één gemeenschappelijk punt hebben: ze dienen enkel het belang van diegenen die ze nastreven.

In de wereld gebeuren gelukkig ook nog goede dingen om goede doelen na te streven. Uiteraard de ene keer met meer succes dan de andere keer. Maar toch, ze zijn er. Op wereldniveau, maar ook op regionaal en lokaal niveau. Mensen die met elkaar samenwerken om te zorgen dat er waterputten worden geslagen in landen waar niet vanzelfsprekend water uit de kraan komt. Mensen die zich vanuit Nederland inspannen om gehandicapte kinderen in Nepal een wat menselijker bestaan te geven. Schoolkinderen die rondjes rennen en daarmee geld inzamelen om andere, minder bedeelde kinderen een vakantie te kunnen geven of gewoon om bij hun eigen sportvereniging wat onderhoud te kunnen laten uitvoeren. Mensen die al of niet georganiseerd in verenigingsverband anderen ondersteunen bij het verwerken van verdriet of ander leed met elkaar delen.

Ook op wereldniveau zouden we eens meer met elkaar moeten kijken naar zaken waarbij we elkaar kunnen ondersteunen, elkaar verder kunnen helpen en een zetje in de goede richting kunnen geven. Niet in de richting van degene die het zetje geeft, maar juist in de richting van de persoon die geduwd wordt. Niet met de bedoeling om door met slechte dingen te doen een goed doel te bereiken, maar gewoon 'alleen voor de ander'.

Vincent van Baaren

Suleymaniyemoskee: een eye-opener

Onbekend maakt onbemind. Misschien dat de emotionele afstand en de vooroordelen over onze islamitische medeburgers deels hun oorzaak vinden in de onbekendheid met hun leefstijl en levensbeschouwing. Eigenlijk weten we maar heel weinig van hen. Voor de leden van de pastoraatsgroep was het bezoek aan de Turkse Suleymaniyemoskee op 30 juni jl. een indringende ervaring, werkelijk een eye-opener.

Binnen de islamitische levensbeschouwing vormen Marokkanen, Turken en Somaliërs strikt gescheiden gemeenschappen, die – hun gemeenschappelijke levensbeschouwing ten spijt – onderling nauwelijks contact onderhouden. Verschillen zijn daarbij echter uitsluitend cultureel bepaald; geen onderscheid derhalve voor wat betreft geloofsleer en geloofsbeleving.

Multifunctioneel gebouw

Vooreerst was daar natuurlijk het imposante moskegebouw op de hoek Ringbaan West en de Wandelboslaan. Voor goed begrip: een moskee is niet uitsluitend gebedsruimte. Het is evenzeer een ontmoetingsplaats, die voor de leden van de Turkse gemeenschap iedere dag van de morgen tot de avond beschikbaar is voor onderling contact op alle denkbaar gebied. Naast de gebedsruimte met bijbehorende rituele wasplaatsen is er een grote zaal voor feesten en conferenties, een lesruimte, een aparte ruimte met bar (geen alcohol in het moskegebouw; daarbuiten is het leven nog wel eens sterker dan de leer), waar jongelui elkaar in ongedwongen sfeer kunnen ontmoeten, kantoorruimten, een kapsalon en een winkel. Een gebouw dus met een centrumfunctie in alle opzichten.

Fraaie vormgeving

De Suleymaniyemoskee is een Turkse moskee; halve maan en ster – de elementen van de Turkse vlag – vindt men ook terug in de vormgeving van de gebedsruimte en de daar aanwezige verlichting. Het gebouw valt op door de fraaie harmonische vormgeving, lichtinval en gebruikte materialen. De gebedsruimte is geheel gestoffeerd met prachtig dik tapijt

(de schoenen blijven buiten) en is rijk gedecoreerd met fraai gekleurde tegeltafels (zonder afbeeldingen van mens of dier, want die zijn in de islamitische traditie niet toegestaan). De preektrap (alleen gebruikelijk in een Turkse moskee) trok onze bijzondere aandacht.

Gebedshuis

In de moskee zijn dagelijks gebedsbijeenkomsten. Vijf maal per dag (van de vroege morgen tot de late avond) klinkt de oproep tot gezamenlijk gebed (eenmaal buiten via de minaret) en het aanhoren van koranlezing en eventuele uitleg daarvan. Niettemin is het gebed vooral een privé-aangelegenheid en geschiedt dus in hoofdzaak thuis.

Bij het vrijdaggebed wordt de preek gehouden. In de Suleymaniyyemoskee ontbreekt bij de verkondiging principieel iedere politieke dimensie. De koran wordt gelezen in het Arabisch; overigens is de eigen volkstaal de voertaal. Omdat – zoals men het verklaarde – het zien van vrouwen tijdens het gebed voor de mannen maar afleidend werkt, blijven de vrouwen bij het gebed buiten het gezichtsveld van de mannen. In de moskee zitten zij boven op een afzonderlijk verhoog in de gebedsruimte, thuis nemen de vrouwen plaats achter de mannen.

Imam

De Turkse islamitische gemeenschap in Nederland heeft een koepelorganisatie in Den Haag (Stichting Dianet). Via deze stichting wordt zonder overleg en van buiten Nederland de imam benoemd voor een periode van vier jaren. Na vier jaren vertrekt de imam naar een moskee buiten Nederland en wordt er een nieuwe aangewezen. De plaatselijke gemeenschap heeft intussen wel het recht om de imam weg te zenden, indien deze niet functioneert in overeenstemming met de leer of de voorschriften van de gemeenschap. Voor het overige is de plaatselijke gemeenschap in alle opzichten bevoegd en regelt zij alle zakelijke en organisatorische aangelegenheden.

De heer Balkaya, onze gastheer, informeerde ons zeer uitgebreid over de vele vragen van onze kant. Die vragen betroffen onder meer de gebruiken en voorschriften rond vormgeving van de gebedsbijeenkomsten, besnijdenis van jongens, huwelijk, begravenis en de inrichting van de

gebedsruimte. Door de gastvrije ontvangst en de open, uitvoerige toelichting bij de vele vragen van onze kant, werd dit bezoek aan de Suleymaniyemoskee een bijzondere ervaring; een aanrader voor eenieder.

Peter Peeters

Restauratie op hoog niveau

Het zal iedereen bekend zijn dat in de jaren voorafgaand aan het honderdjarig bestaan van onze parochie in 1998 veel acties zijn gevoerd om financiële middelen te verkrijgen voor de restauratie van onze kerk. Inmiddels zijn wij met onze parochiële gebouwen weer een aantal jaren verder en dienen zich opnieuw grote onderhoudswerkzaamheden aan. Het dak van het parochiecentrum is hoognodig aan vernieuwing toe en ook de torenspits vraagt de nodige aandacht.

Kerkdak

De acties voor de restauratie van onze kerk werden destijds opgezet in samenwerking met de Stichting Sint Caecilia. In lijn daarmee is ook de restauratie uitgevoerd, mede door ieders geweldige medewerking en door fondsen die aan het kerkbestuur zijn geschonken. Op dat moment was de noodzaak tot restauratie van het kerkdak het grootst. Daarom zijn de financiële middelen destijds ook daaraan besteed.

Lekkages

Lekkages langs de topgevels van het parochiecentrum en de slechte staat waarin het pannendak zich bevindt, staan een goed gebruik van het gebouw in de weg en schreeuwen om herstel: natte muren, schimmelvorming, schade aan het binnenschilderwerk enz. Een grootscheepse restauratie van het dak is daarom vóór de komende winterperiode dringend noodzakelijk.

De torenspits heeft zo'n vijftien jaar geleden een voorlopige onderhoudsbeurt gehad, goed voor een periode van ongeveer tien jaar. In feite is toen alleen maar gekeken welke leien of nagels aan vervanging toe waren. De afgelopen jaren heeft de Monumentenwacht in haar rapport telkens weer de status van de torenspits en de noodzaak tot het nemen van maatregelen gemeld. Dat dit geen loze woorden waren, is in het afgelopen voorjaar gebleken: tot twee keer moesten we constateren dat tijdens stormweer leien naar beneden kwamen.

Monumentenzorg

Het kerkbestuur heeft inmiddels het bouwbureau van het bisdom verzocht een begroting te maken van de te verwachten restauratiekosten.

Tegelijkertijd heeft het kerkbestuur bij de Dienst Monumentenzorg gevraagd welke werkzaamheden voor subsidie in aanmerking komen en wanneer eventuele gelden daarvoor beschikbaar zijn. Het antwoord was niet hoopvol. Voor het dak van het parochiecentrum hoeven we niet op subsidie te rekenen. Voor de torenspits naar alle waarschijnlijk wél, maar... het potje voor de gemeente Tilburg is slechts € 300.000,- per jaar groot en is nu al voorbestemd tot eind 2009! Derhalve maken we pas in 2010 kans om uit deze subsidiepot mee te delen.

Acties

Een uitgave van meerdere euro-tonnen voor twee projecten vergt meer dan het kerkbestuur kan dragen. Daarom worden momenteel in samenwerking met de Stichting Sint Caecilia opnieuw acties opgezet om geldmiddelen te werven. Daarover zult u onder andere via *Caecilia.com* nader worden geïnformeerd.

Arthur Baeten

Een kijkje in de keuken van SILA

Tot 1990 werden de adresgegevens van onze parochianen handmatig op een kaartsysteem bijgehouden. Een tijdrovende klus, zeker wanneer uit dat bestand gegevens (denk bijvoorbeeld aan leeftijdstellingen) verzameld moesten worden. In 1990 werd een start gemaakt met een geautomatiseerd ledenadministratiesysteem. Hierdoor werd het genereren van gegevens aanmerkelijk vereenvoudigd. Ook werd het mogelijk om de geregistreerde gegevens onderling te koppelen.

Contactpersonen

Lang niet iedereen geeft veranderingen zoals verhuizing of geboorte aan de parochie door, waardoor het moeilijk is om de gegevens op peil te houden. Daarom werd in onze parochie een netwerk van contactpersonen opgezet: binnen de parochie per straat één vrijwilliger om voorkomende mutaties zoveel mogelijk te melden. Nadat in 1999 de parochies van de noordelijke bisdommen zich hadden aangesloten bij SILA, stond ook ons bisdom zijn parochies toe aan SILA deel te nemen. Ruim 96% van onze parochies hebben intussen hun parochianen aangemeld; ook onze parochie heeft dat gedaan. Aan SILA nemen behalve de katholieke kerk ook nog acht andere kerkgenootschappen deel.

Hoe werkt SILA?

SILA is de landelijke schakel tussen de gemeenten en de kerken, zodat berichten over veranderingen in persoonsgegevens kunnen worden doorgegeven. De gemeente houdt niet bij tot welk kerkgenootschap iemand behoort, maar kan wel bij iemands naam vermelden dat veranderingen aan SILA moeten worden gemeld. Men noemt dit de 'SILA-stip'. Het SILA weet tot welke parochie iemand hoort en geeft de veranderingen aan deze parochie door. Mutaties betreffen onder andere aan- en afmeldingen van parochianen, verhuizingen, overlijden, wijzigingen van naam en burgerlijke staat. Gegevens van nieuwe parochianen worden alleen ontvangen, indien deze reeds bij SILA (via een andere parochie) bekend waren.

Het systeem is zodanig beveiligd dat niemand anders dan de eigen parochie kan beschikken over de gegevens.

Nieuwe parochianen

Voor de gegevens van nieuwe parochianen die nog niet bij SILA staan geregistreerd, zijn we nog steeds afhankelijk van onze contactpersonen. Hierbij valt niet alleen te denken aan parochianen uit andere parochies die nog niet deelnemen aan SILA, maar ook aan nieuwgeborenen. Immers, na een geboorte kent de gemeente wel een nieuwe inwoner van de parochie, maar kent aan hem of haar nog geen SILA-stip toe; SILA zal dus ook geen gegevens kunnen leveren. De parochie moet deze baby's met naam en geboortedatum melden bij SILA, waarna SILA aan de gemeente verzoekt om voortaan ook over deze personen mutaties te verstrekken (lees: een SILA-stip toekennen). Helaas ontvangt onze parochie niet altijd de melding van geboorten; in sommige gevallen worden deze nieuwe parochianen pas bekend als hun ouders hen willen laten dopen.

Voorkeur-parochianen

Bijzondere aandacht krijgen in onze parochie de 'voorkeur-parochianen'. Enerzijds betreft dat inwoners van onze parochie, die tot een andere parochie willen behoren. Zij zullen niet meer vanuit onze parochie geïnformeerd worden over het wel en wee in Enscht. Hun gegevens kunnen we ook niet wijzigen vanuit onze parochie. Anderzijds betreft dat parochianen van andere parochies die hun voorkeur uitspreken voor onze parochie. Zij zullen op gelijke wijze benaderd worden als onze 'eigen' parochianen. Van hen vragen we wel bewust om jaarlijks hun kerkbijdrage te betalen. Hun gegevens worden ook vanuit onze parochie onderhouden. Om misverstanden te voorkomen: personen die verhuizen naar een andere parochie, zullen in principe worden uitgeschreven. Wanneer men verhuist naar een nabij gelegen parochie en bij vertrek onze parochie mededeelt daarbij te willen blijven behoren, kan men als voorkeur-parochiaan geregistreerd blijven. Bij verhuizing naar een verder gelegen parochie volgt standaard een uitschrijving.

* * *

Dankzij deze nieuwe werkwijze is het werk voor de contactpersonen momenteel veel eenvoudiger geworden. Bovendien zijn de gegevens

vollediger. Hierdoor kan onze parochie haar taak – het vormen van een levende geloofsgemeenschap – beter uitvoeren. Wanneer u nog vragen hebt over de werkwijze van onze administratie of ervaringen hebben waarvan we kunnen leren, dan kunt u zich altijd wenden tot een van de leden van het kerkbestuur.

Bert van Boxmeer

Wegen naar vrede

Al lopend vinden we een weg

Je kunt zomaar, ineens een beeld voor ogen krijgen dat de wegen naar vrede in de wereld geblokkeerd zijn, want wie wordt er niet moedeloos van zoveel langdurig en gecompliceerd geweld? Wie heeft er nog hoop, wie ziet nog perspectief? Moeten we niet zakelijk vaststellen dat de wegen naar vrede onbegaanbaar zijn gebleken?

Het verdrijven van de Taliban uit Afghanistan en van Saddam Hoessein uit Irak heeft nog steeds niet geleid tot democratische en vreedzame samenlevingen. De bestrijding van het terrorisme heeft in tal van landen negatieve gevolgen voor de rechten van individuele burgers en in het bijzonder voor aanhangers van de Islam. De relaties tussen christenen en moslims en tussen het westen en de Arabische wereld lijken in snel tempo te verslechteren. Ook Europa blijkt niet immuun voor terroristisch geweld.

Al gaande

Er is een Latijns-Amerikaans spreekwoord dat zegt: al gaande wordt de weg gemaakt, al lopend vinden we de weg. Wie geen weg voor zich ziet, wie niet ziet welke kant het op moet, die vindt de weg alleen door op weg te gaan. Alleen al gaande wordt de weg gevonden.

Ik denk dat het bij het zoeken naar vrede net zo gaat. Alleen door ons te blijven inzetten en te blijven zoeken naar mogelijkheden voor vrede, door kritisch te kijken naar de gangbare theorieën over rechtvaardige oorlog en humanitaire interventie, door ons te wagen aan het zoeken van contact met mensen die ons als vijanden zien, door te leren van goede en slechte ervaringen, door ons te blijven afvragen waarom geweld voor velen zo fascinerend is, alleen zo kunnen we een steentje bijdragen aan het bevorderen van vrede en gerechtigheid. Kortom al doende en al gaande vinden we misschien een weg naar vrede.

Spiritualiteit

Dan vind ik het bemoedigend te ervaren, dat bij alle verdwijnen van rituelen en het afkalven van veel traditionele spiritualiteit, juist de pelgrimstochten zijn gebleven. Lopen en stil zijn, basale menselijke activiteiten, kunnen ook in onze tijd een inspiratiebron zijn voor velen. Dat

ook jongeren zich aangesproken voelen door zoiets simpels als op weg gaan, lopen, wandelen en stil zijn, misschien komen tot gebed, geeft hoop. Van zo'n eeuwenoud en beproefd ritueel kan kracht uitgaan om kritisch te kijken naar vijandbeelden, om de oorzaken van geweld te onderzoeken en de hoop op vrede en verzoening niet te verliezen. En al lopend komen mensen misschien terecht bij een kerkgebouw, in een viering wellicht. In het ritme van de liturgie kunnen je ogen en je hart opengaan en zie je misschien een perspectief van vrede dat je verloren had; in de gemeenschap van de gelovigen kun je wellicht kracht en warmte ervaren die je op de been houdt als het pessimisme en de somberheid toeslaan; in de verhalen uit het evangelie kun je inspiratie vinden om het geloof in verzoening en de hoop op vrede niet te verliezen. De liederen geven je moed.

Daarom is het goed dat kerken en oecumenische groepen vieringen organiseren met vrede als thema. Zo zijn het pleisterplaatsen tijdens het pelgrimeren op de weg naar vrede, waar nieuwe moed en inspiratie gevonden kunnen worden.

Vrij naar een artikel van Ineke Bakker, algemeen secretaris van de Raad van Kerken in Nederland, in het kader van de Vredesweek van 19 tot en met 26 september.